

Bijlage: Terugkoppeling eerste inwonersavonden Eeuwselse Loop

Datum en tijd	21, 22 en 28 oktober 2025
Locatie	Hart van Heuze (Pastoor Arnoldstraat 3, 5725 AN Heusden Gem Asten)

In het kader van de gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel (GGA), vonden drie bijeenkomsten plaats over de toekomst van het gebied rondom de Eeuwselse Loop. Deze avonden zijn onderdeel van een reeks bijeenkomsten met als doel: samenwerken aan een toekomstbestendig inrichtingsplan. Dat plan moet invulling geven aan zowel agrarische belangen als maatschappelijke doelen zoals natuurontwikkeling, waterbeheer en leefbaarheid. Aanwezigen werd gevraagd om mee te praten over de toekomst van het gebied.

Samenwerking stond centraal: *Hoe kunnen we gezamenlijk invulling geven aan de wettelijke taken die voor ons liggen?*

In deze terugkoppeling geven we een korte samenvatting van de drie bijeenkomsten. Er is een mooie basis gelegd tijdens deze eerste bijeenkomsten. Het gesprek kwam op gang, ondanks dat we het niet altijd eens zijn met het beleid. We waarderen de open manier waarop zorgen zijn geuit en input is gedeeld.

Als er vragen of opmerkingen zijn, horen we dat graag. Je kunt hiervoor contact opnemen met Maikel Pollaert via mpollaert@brabant.nl.

Voorstellen en verwachtingen

Alle aanwezigen hebben zich voorgesteld. De groep bestond onder andere uit agrariërs en ondernemers vanuit verschillende sectoren. Daarnaast waren er vertegenwoordigers van gemeenten, provincie en waterschappen aanwezig.

Veel aanwezigen hadden geen duidelijke verwachtingen van deze avond, maar kwamen vooral luisteren en informatie ophalen. Er is grote behoefte aan duidelijkheid over de plannen en de gevolgen voor het gebied en bedrijfsvoering. Er zijn veel vragen over de toekomst, met name over de mogelijkheden om agrarische activiteiten voort te zetten. Daarnaast werden twijfels geuit over de invloed van deze gesprekken op het plan.

Toelichting onafhankelijk voorzitter Vitale Peel en wethouder gemeente Asten

De onafhankelijk voorzitter van de gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel (21 en 22 oktober) en een wethouder van de gemeente Asten (28 oktober) gaven toelichting over de bestuurlijke context, de wettelijke kaders en de dynamiek van het beleid.

Beiden deden de oproep: blijf meedenken en meedoen. Als inwoners en grondeigenaren zich niet actief mengen in het proces, bestaat de kans dat de provincie zelfstandig een plan opstelt en besluiten neemt over het gebied. De input van deze avonden is essentieel om tot een plan te komen dat aan de provincie kan worden voorgelegd.

Beide sprekers benadrukten dat er geen concrete plannen liggen, maar dat het proces bedoeld is om samen tot een gedragen voorstel te komen. Ook werd erkend dat het vertrouwen in de overheid hersteld moet worden.

Presentatie: GGA- wat is het, waar werken we aan, waar doen we het voor

Vervolgens werd een presentatie gegeven over de gebiedsgerichte aanpak (GGA) Vitale Peel. Omdat in de Vitale Peel een Natura 2000-gebied ligt, bepalen Europese richtlijnen en Nederlandse (natuur)wetten (een deel van) de richting. De doelen zijn op hoofdlijnen geformuleerd. Samen met betrokkenen, willen we een inrichtingsplan opstellen.

Denkrichtingen

Er werden drie denkrichtingen gepresenteerd, als hulpmiddel om het gesprek te voeren en keuzes te maken. Deze denkrichtingen zijn geen definitieve of vaststaande plannen.

- Denkrichting 1: het vasthouden van water in het gebied in droge tijden, zonder wateraanvoer van buitenaf. Het doel is om het water zoveel mogelijk vast te houden in de watergangen. Hierdoor wordt het natter en groener, met plekken waar intensieve akkerbouw niet meer mogelijk is. Er ontstaat meer ruimte voor natuur.
- Denkrichting 2: het inbrengen van water in het gebied via een wateraanvoer vanaf het kanaal, de bestaande watergangen en sub-irrigatie, met mogelijkheden om het systeem (bij) te sturen op momenten van zaaien of bemesten. Dit zou beregening (deels) kunnen vervangen.
- Denkrichting 3: is gericht op beleving en leefbaarheid, met ruimte voor recreatie, gezondheid en wonen. Denk aan het toevoegen van erven, recreatieve voorzieningen of een gezondheidscentrum.

Gesprekken in groepjes

Na de toelichting over de verschillende denkrichtingen, zijn in groepjes de mogelijkheden en bezwaren besproken. Hieronder zijn per thema de belangrijkste aandachtspunten beschreven:

Waterbeheer en beregening

Er is spanning tussen de wens om het gebied droog genoeg te houden voor de teelt van gewassen en de noodzaak om water vast te houden voor droge periodes. Het combineren van landbouw- en natuurbelangen via waterbeheer wordt als uitdaging gezien. Er zijn onder andere veel zorgen geuit over de impact op de waterhuishouding en de agrarische functie van het gebied. Ook werd er bezorgd gereageerd met betrekking tot de waterkwaliteit in relatie tot de PFAS-lozing in Weert/Nederweert. Daarnaast was er frustratie over het gebrek aan inspraak en het effect van ingrepen op de waterhuishouding. Ondernemers willen regie over peilbeheer op hun percelen. Daarvoor is betrouwbare, openbare informatie over grondwaterstanden en peilbuizen essentieel. Er werd gevraagd om gegevens over waterkwaliteit en overstorten inzichtelijk te maken.

Meerdere ondernemers gaven aan dat een verbod op beregenen niet acceptabel is. Beregening blijft nodig, maar alternatieven moeten worden onderzocht. In natte periodes werkt water vasthouden goed, maar in de zomer zakt het peil snel. Gepleit werd voor het vasthouden van water aan de zuidzijde van de Groote Peel (hoger gelegen), zoals bij de Vossenbergh, zodat water kan infiltreren in natuurcompartimenten. Water dat bij de Kruisbaan uit de Peel stroomt zou beter benut moeten worden. Een andere genoemde kans is het aanleggen van buffers en watervoorraden in het gebied, mits hogere peilen geen schade veroorzaken aan gebouwen.

Gemeentelijke overstorten op oppervlaktewater, zoals in Meijel, moeten beperkt worden vanwege negatieve invloed op waterkwaliteit. Wateraanvoer is gewenst, mits de kwaliteit en hoeveelheid gegarandeerd zijn. Gebruik van gebiedseigen water is lastig, maar de opties daarvoor dienen onderzocht te worden.

Natuur versus landbouw

De toekomst van jonge boeren en de continuïteit van agrarische bedrijven vormden een terugkerend onderwerp. Er zijn twijfels over het perspectief voor de sector, zeker in relatie tot mogelijke toekomstige beleidswijzigingen en onzekerheden rondom vergunningverlening en beregeningsmogelijkheden. Ook over beleid rondom mestgebruik en gewasbescherming in overgangsgebieden bestaan zorgen, onder andere over de waardedaling van gronden.

Agrariërs staan positief tegenover natuurinclusieve landbouw, mits er geen afhankelijkheid van subsidies ontstaat. De algemene tendens was dat biodiversiteit in agrarisch gebied gestimuleerd moet worden. Ondernemers zien toekomst in gemengde bedrijven met gewasrotatie tussen akkerbouw en melkveehouderij.

Er werd gevraagd waarom de gebiedsgerichte aanpak inzet op natuurverbetering, terwijl Europa enkel vraagt om instandhouding. Het antwoord hierop is dat de staat van de natuur terug moet komen in een 'gunstige staat van instandhouding'. Welke maatregelen hiervoor nodig zijn, hoelang het gaat duren en wat de invloed van klimaatverandering precies is, is nu niet te zeggen. De wens werd uitgesproken om duidelijk te maken wat landbouw nodig heeft en wat natuur aankan.

Deelnemers wilden weten wie het natuurbelang vertegenwoordigt tijdens bijeenkomsten. Aangegeven is dat de provincie, vanuit haar wettelijke rol, verantwoordelijk is voor de natuurgebieden.

Recreatie

Recreatie werd in meerdere gesprekken benoemd als kans en als aandachtspunt. Recreatie in de Peel is welkom, maar tegelijkertijd werd benadrukt dat recreatie geen belemmering mag vormen voor de agrarische bedrijfsvoering. Wel werd aangegeven dat recreatie een verdienmodel kan zijn voor sommige ondernemers, mits het goed wordt ingepast.

Grondgebruik, verkaveling en pacht

Er werd gesuggereerd om hogere, drogere gronden in te zetten voor akkerbouw en lagere, nattere gronden voor grasland. Dit zou met ruilverkaveling gerealiseerd kunnen worden. Tegelijkertijd werd aangegeven dat de huidige verkaveling op veel plekken goed genoeg is. De overgang van gras naar akkerland rondom de Peel creëert zorgen. Grasland moet worden opgewaardeerd in plaats van afgewaardeerd, met structurele vergoeding voor het lagere rendement. Extensiveren van percelen ziet men als onwenselijk. Een goede bewerking is nodig om water vast te houden en de bodem gezond te houden.

De pacht van overheidsgronden werd besproken in relatie tot de hoge grondprijzen en het gebrek aan zekerheid op lange termijn. Agrariërs geven aan dat zij een hoge opbrengst moeten realiseren om de pachtprijs te kunnen betalen. Dit legt druk op de bedrijfsvoering. Er werd gepleit voor een langetermijnvisie op pacht, zodat ondernemers perspectief hebben en kunnen investeren. Wellicht is het mogelijk om pachtbeleid te koppelen aan duurzaam gebruik en agrarisch natuurbeheer, mits dit economisch haalbaar is.

Vertrouwen, betrokkenheid en onzekerheden

Ondernemers gaven aan dat zij zich onvoldoende gehoord voelen en dat er te veel besluiten zijn genomen zonder hun betrokkenheid. Er werd benadrukt dat dit proces juist bedoeld is om gezamenlijk een plan te maken. Ook werd door aanwezigen ongenoegen uitgesproken over het feit dat de denkrichtingen zonder hen zijn bedacht.

Er was op moment van de bijeenkomsten nog geen duidelijkheid over het beleid voor overgangsgebieden, vergunningverlening en beregeningsmogelijkheden. Deze onzekerheden maken het lastig om toekomstgericht te plannen. Het gebrek aan perspectief en de onduidelijkheden levert frustraties op.

Vervolg

De opgehaalde input uit deze bijeenkomsten wordt verwerkt en waar mogelijk vertaald naar concrete acties. In meerdere stappen wordt gezamenlijk naar een plan toegewerkt. Deze bijeenkomsten waren de eerste van een reeks van drie. Iedere sessie is bedoeld om een stap verder te zetten in het uitwerken van scenario's, gebaseerd op de input van deelnemers.

Aan het eind van deze sessies zal er een voorkeursscenario ontstaan. Deze dient voor het opstellen van een inrichtingsplan. Na afronding van alle sessies volgt een gezamenlijke terugkoppeling. Een inrichtingsplan gebaseerd op het voorkeursscenario zal vervolgens een formele procedure vormen voor besluitvorming. In die formele procedure is nog ruimte voor inspraak. Het formele traject zal enige tijd in beslag nemen.

Ook betrokken partijen worden parallel aan dit traject aangehaakt. Voorstellen en conceptplannen worden besproken met onder andere het waterschap, de gemeente en de provincie. Daarbij is het mogelijk dat onderdelen om nader onderzoek vragen of onmogelijk zijn.